

Bevezetés

A következőkben a Terepgyakorlat III tárgy keretein belül teljesített, szociális földprogramhoz kapcsolódó, három napos terepgyakorlat élményeit és a felvett interjúkban elhangzottakat összegzem a megadott elemzési szempontok szerint.

Alapadatok

Terephely: [bizalmas adat], [bizalmas adat] megye

A gyakorlat teljesítésének időpontja: 2016. 05. 24, kedd – 05.26, csütörtök

A csoporttársam: C.A.

Tereptanár neve: CS. J.

Tereptanár látogatásának időpontja: 2016.05.25, szerda

Felvett adatlapok: 11 db

Felvett és legépelte interjúk: 3 db

Interjúalanyok: [bizalmas adat], [bizalmas adat] és [bizalmas adat]

(Polgármester: [bizalmas adat]

Alpolgármester: [bizalmas adat]

A közmunkások csoportvezetője: [bizalmas adat]

Az interjúk körülményei

Fontos megemlíteni, hogy a két általam rögzített interjúból csak a [bizalmas adat - L] sikerült a legideálisabban, a [bizalmas adat - K]-é és a [bizalmas adat- N]-é nem véletlen kiválasztás alapján történt, [bizalmas adat], az alpolgármester jelölt ki pár embert a közmunkások közül, és én úgy választhattam ki őket. A megadott mátrix szerint [bizalmas adat-K] tapasztalt, roma, elégedett nő, [bizalmas adat - N] tapasztalt, nem roma, elégedett nő, és [bizalmas adat - L] tapasztalatlan, nem roma, elégedetlen férfi.

A hölgyek interjút szerdán vettük fel azon a helyen, ahol közmunkásként dolgoznak. Ők jelen voltak egymás interjúinál, a többi munkatársuk pedig a közelben. Az alpolgármester az első, [bizalmas adat]-val felvett interjú első tíz percében ment el a helyszínről, és a [bizalmas adat]-nak az utolsó tíz percére érkezett vissza. Úgy

gondolom, mivel amúgy is kötelezték őket az interjúra, és nem is a komfortzónájukban (otthon) történt a felvétel, így fent áll annak a veszélye, hogy pár dologban ferdítettek, vagy nem akarták rossz fényben feltűntetni a települést.

A harmadik interjúalanyomat, [bizalmas adat - L]-t már én kerestem meg: a szállásadónk gondnoka tanácsolta még szerda reggel, hogy ő ideális interjúalany lehet a kutatás szempontjából. Szerda délután megbeszéltem vele, hogy másnap reggel a házához mennénk [bizalmas adat]-al, így ezt ő is végighallgathatta. Én az ő interjújánál nem voltam jelen, mert vagy interjúztam én is, vagy [bizalmas adat - L]-t kerestem a településen. Úgy vélem, mivel ő önkéntes alapon adott nekem interjút, a saját házában, majd az interjú végén még a kertjét is megmutatta, jobban megnyílt, mint az előző két hölgy.

Összegzés a kutatási dimenziók alapján

A „nulladik dimenzióban”, a bemelegítő kérdéseknél mindhárom interjúalany bemutatkozott, bár maguktól nem beszéltek a családjukról bővebben, így én kérdeztem rá mindenre, ami fontos lehet. A legtöbbet [bizalmas adat – K.] beszélt a családjáról önként, magáról is, igaz, csak a család kontextusában, például többször kiemelte, hogy mikor mennyi időt dolgozott a gyermekvállalás miatt.

Az első dimenzióban is úgy-ahogy beszéltek magukról az alanyok, de vezetnem kellett őket a kisebb kérdésekkel (összesen hány évet dolgozott, volt-e őstermelő, stb.). [bizalmas adat - N] van a legkevesebb tapasztalata a három interjúalany közül, ő a gyermekek nevelésén kívül csak közfoglalkoztatottként dolgozott. [bizalmas adat – K.] férfiruha-készítőnek tanult, és dolgozott a szakmájában 2002-ig, de volt már takarító és a konyhai kisegítő is a közmunka előtt. A férjének és neki volt őstermelői igazolvány kiváltva, nyulakat tartanak, régebben olajtökkal és burgonyával foglalkoztak körülbelül 800 öl földterületen. János géplakatosnak tanult, de a rendszerváltásig egy kohászatban dolgozott mozdonyvezetőként, azóta volt karbantartó is, fémmegmunkáló, jelenleg pedig a délutáni műszakban locsolóként alkalmazza az önkormányzat, ott, ahol a hölgyek délelőtt a palántákkal foglalkoznak.

A települési dimenzióban egyikük sem tudott egyből jól mondani [bizalmas adat – K.] -ről, [bizalmas adat – L.] azt tanácsolta, hogy inkább menjek innen el. [bizalmas adat – N.] a tájat emelte ki, [bizalmas adat – K.] pedig azt, hogy régen, az üdülőövezet

miatt volt élet a faluban, mára már az emberek sem tartanak úgy össze, mint régen. A romákat nem emelték ki maguktól, csak [bizalmas adat – N.], de egyikük sem nyilatkozott negatívan a helyzetükről: dolgoznak, rendezett a portájuk, van, akinek még kocsija is van. Azt kiemelték mindhárman, hogy a faluban már a romák vannak többségben. Főleg a közfoglalkoztatásból, napszámból és a gyerekek után járó jövedelmekből élnek. A faluban a mezőgazdaságon kívül a polgármester, [bizalmas adat] a fő foglalkoztató, a vállalkozásaiban, fémipari területen alkalmaz még helyieket. A közfoglalkoztatásról egyöntetűen azt mondták, hogy jó, hogy fizetnek érte, és hogy a megélhetés miatt vállalják. A napirendjüket is és a közmunkán belüli tevékenységeiket is részletesen bemutatták az interjúkban.

A harmadik dimenzióban is a közmunkáról meséltek, de sok helyen felhívtam a figyelmüket, hogy „térjünk vissza a magokra”. A településen a földprogram elnevezés alatt ugyanis egyformán értik a közfoglalkoztatás keretein belüli palántázást, kapálást, mint a vetőmagosztást. A két tevékenység teljesen összemosódott [bizalmas adat] -n.

A legérdekesebb a jelentkezés és a bekerülés folyamata volt. A hölgyek ebben visszafogottan, diplomatikusan nyilatkoztak, de [bizalmas adat – L.] elmondta: egy véletlennek köszönhető, hogy akkor a hivatalban akadt dolga, és feliratkozhatott a várható vetőmagosztásra. A faluban többen is ezt az információt mondták, amikor [bizalmas adat – K.] -t kerestem szerdán, és minden szembejövő embertől útbaigazítást kértem és beszédbe elegyedtem velük.

A negyedik, hatalmi viszonyokat feltáró dimenzióban egyöntetűen a polgármestert, [bizalmas adat] -t jelölték meg, mint főnököt, azt a személyt, aki az utasításokat kiadja, de tényleges, gyakorlatban a főnökként [bizalmas adat] -t, az alpolgármestert nevezték meg. Ezt szintén érdekesnek találtam a gyakorlat során, hogy a településen nem lehetne észrevenni, hogy nem [bizalmas adat] a polgármester, ha nem hívnák fel rá a figyelmünket. [bizalmas adat] [bizalmas adat] -en él, és a három nap alatt összesen 15 percre tudott minket fogadni, így helyben (és szinte gyakorlatban is) a legmagasabb szintű vezető[bizalmas adat]. [bizalmas adat – L.] szerint csak a romákkal került konfliktusba a vezetőség, a hölgyek nem szívesen beszéltek erről a témáról. Én úgy láttam az interjúk során, hogy tartanak attól, hogy vagy mi, vagy a munkatársaik visszamondhatják az elhangzottakat a főnökeiknek.

Az eredmények dimenziójában a lehető legpontosabb becsléseket kértem alanyaimtól az idei várható termést illetően. A két legfontosabb mértékegység a kiló (reklámszatyor) és a 30 kilós, necc zsák volt, és több ezer forinttól majd' százezres

nagyságrendig jutottunk el. Mindhármuk kiemelte, hogy a termés a főleg az időjárástól és annak változásaitól függ, de ha minden jól alakul, akkor ősztől tavaszig nem kell költeniük főleg burgonyára, kukoricára, babra, és számos zöldségfélére. [bizalmas adat – K.] kiemelte, hogy ő mindent eltesz, befőz, tartósít, és még saját ételízesítőt is készít, megszáradt és ledarált zöldségek és só segítségével. Mivel már mindegyikük a vetőmagosztás előtt is művelte a kertjét, a program után is folytatni fogják önerőből a veteményezést, ám arra nem látnak esélyt, hogy ezzel nagyban is foglalkozzanak, ugyanis nincs meg ehhez a megfelelő anyagi- és humán erőforrás, valamint a szükséges eszközpark.

Az utolsó, jövőképpel kapcsolatos dimenzióban pozitív dolgokat emeltek ki és mindenképpen folytatnák a megkezdett tevékenységet a program keretein belül. Jelentkeznének is rá, bár [bizalmas adat – L.] szerint ahhoz előbb meg is kellene hirdetni a faluban, hogy van ilyen lehetőség. [bizalmas adat]-n az elmúlt években volt szociális szövetkezethez hasonló kezdeményezés, de olyan év is, amikor ingyen osztották ki minden háztartásnak az évközből megtermelt terményeket. A burgonyát mai napig a település osztja ki térítésmentesen az őszi betakarítás után.

Véleményem szerint [bizalmas adat] egy különleges [bizalmas adat]-i falucska, a [bizalmas adat] melletti völgyben igazi nyugalmas és tartalmas három napot tölthettünk el. A falubeliek kedvesen fogadtak, mi is megpróbáltunk a lehető legkönnyebben beilleszkedni és beszélgetni mindenkivel, akivel csak lehetett. Személy szerint én tartottam a gyakorlat helyszínétől, ahogyan valószínűleg a többi hét településtől is tartottam volna, de a félelmeim alaptalanok voltak. Nagyon örülök, hogy megismerhettem az ott élőket. Ha lesz még lehetőségem rá, szeretnék majd a jövőben is a településre látogatni.